

OSVRTI

DESET GODINA DJELOVANJA KATEHETSKOG SALEZIJANSKOG CENTRA

Marko Pranjic

Ove se godine navršava deset godina salezijanskog katehetskog djelovanja u sklopu Katehetskog salezijanskog centra (KSC). Uporan desetogodišnji rad i postignuti uspjesi vrijedni su spomena.

Hrvatska salezijanska provincija sv. Ivana Bosca na svom je provincijalnom saboru u Zagrebu 1975. godine, a na poticaj tadašnjeg pokrajinskog vizitatora gosp. J. Ter Schure¹, odlučila s maksimalnim pristankom sabornika (21:0) da svoje dotadašnje katehetske inicijative podrži i podupre te da ih objedini u jedan centar koji je nazvan „Katehetski salezijanski centar – KSC”.² Djelatnost ovog Centra, dakle, ne počinje 1975. godine, nego nešto ranije.

Premda se, s obzirom na tisak i sredstva društvenog priopćavanja, i prije 1971. godine među salezijancima u Hrvatskoj može govoriti o bogatoj djelatnosti, ipak se tek ponovnim pokretanjem *Salezijanskog vjesnika* (1971) može govoriti o organiziranoj djelatnosti na tom području. Zamisao o priređivanju katehetskih pomagala, prvenstveno dijafilmova, započinje pred kraj šesdesetih godina. Planirano je da se prirede tekstovi i dijafilmovi prema katekizimima koji su tada bili u katehetskoj praksi u osnovnoj i srednjoj školi.³ Uz to se objavljuju i neke knjige. Do 1975. godine rad se proširivao

sve više tako da je osnovan SPAC (Salezijanski

---

1. Na ovaj način gosp. J. Ter Schure formulira svoje zapažanje: „S radom po župama nisu iscrpljene naše mogućnosti služenja mjesnoj Crkvi. Bitna značajka naše Družbe jest *katehizacija*. Čini mi se da je provincija uvjerena da je u Hrvatskoj moguće doprinijeti dragocjeno sudjelovanje *jednim katehetskim centrom*. U suradnji s međunarodnim centrom LDC mogla bi hrvatska subraća pružiti znatan doprinos mjesnoj Crkvi. Centar bi morao raspolagati sa stanovitim osobljem pripravljenim i kvalificiranim, dostatnim sredstvima, jednostavnih struktura ali djelotvoran na razini provincije.”

2. Iz gornjeg poticaja za jednu takvu inicijativu tipičnog salezijanskog rada u nas, postavilo se provincijalnom saboru 1975. godine slijedeće pitanje: Što konkretno činiti? Naime, radilo se o pionirskom pothvatu da se pristupi konstituiranju jednog katehetskog centra s radnom ekipom. Tada nije nitko od sabornika sumnjao niti u potrebu, niti u mogućnost. Zato je prijedlog prošao s maksimalnim brojem glasova. Sabornici su odlučili s istim brojem glasova mjesto centra (Vlaška 36!), njegovu povezanost s LDC i njegovu suradnju s katehetskim inicijativama naše Crkve. Iste godine poslana su dvojica subraća: gosp. Ante Stojić i gosp. Rudi Paloš u izdavačku kuću LDC Leuman (Torino) kako bi na licu mjesta učili rad s tiskom i audiovizuelnim pomagalima.

3. S izdavačkom kućom ELLE-DI-CI načinjen je ugovor o međusobnoj suradnji i potpomaganju na području audiovizuelnih sredstava koji je važio do 1983. Te je godine obnovljen i produžen sve do 1990. Priređivani su razni prijevodi, umnažani na ciklostil, materijal se konficionirao u prikladne folije i stavljao na raspolaganje katehetama.

pastoralni centar). On je imao svoje sjedište u Zagrebu, Omiška 10, u kući gdje žive salezijanski bogoslovi studenti. Zamisao je vodio gosp. Pavao Crnjac, SDB. On tu aktivnost nastavlja i nakon provincijalnog sabora 1975 – koji treba smatrati prekretnicom na području te salezijanske aktivnosti. Kao pojačanje dolazi gosp. Stjepan Bolkovac. Njih su dvojica napisali i statut Centra⁴, koji je vodstvo provincije potvrdilo, a u njemu je iznesen i program rada. U programu KSC uključene su slijedeće aktivnosti: 1) stvaranje i izdavanje katehetskih materijala i pomagala; 2) pokretanje i animiranje stručnog časopisa za katehezu te druga izdanja stručne katehetske naravi; 3) animiranje katehetskog rada na širem području Crkve u Jugoslaviji u suradnji sa svim katehetama, katehisticama i pastoralnim radnicima; 4) mogućnost drugih oblika katehetske djelatnosti.

Budući da je Hrvatska salezijanska provincija glavni i odgovorni pokretač te inicijative, a na službu cjelokupne Crkve u Jugoslaviji, ona se brine i za katehetsko usavršavanje i specijalizaciju svojih članova. Već prije 1975. godine poslani su na specijalizaciju katehetike na Papinsko salezijansko sveučilište u Rim, koje u Crkvi ima pravo podjeljivanja visokih akademskih naslova iz katehetike, dvojica svećenika: gosp. Alojzije Jurak i gosp. Marko Pranjić. Kasnije odlaze i druga dvojica: gosp. Rudi Paloš i gosp. Božo Tadić. U isto vrijeme završava studij pastoralne mladosti gosp. Marijan Lovrić. Drugi članovi provincije studiraju na različitim sveučilištima srodne znanosti, kako bi naša izdanja bila što pluralističnija i interdiscipliniranija. Tako gosp. Pavao Crnjac studira novinarstvo i sociologiju, gosp. Vinko Kraljević dogmatiku i filozofiju, gosp. Ivan Jeren salezijansku duhovnost, gosp. Ivan Marijanović pedagošku metodologiju, gosp. Šime Zubović didaktiku, gosp. Mirko Barbarić psihologiju, gosp. Mijo Blažanović biblijske znanosti, gosp. Stjepan Pavoković moralku i pastoral mladosti itd.

U međuvremenu Centar nastavlja sa svojim izdanjima pokrećući niz knjiga pod nazivom: *Svjedočanstva*. To su džepne knjige; kratki životopisi i svjedočanstva naših suvremenika koji su zauzetim ljudskim i kršćanskim životom dali

pečat našoj epohi. U ovom nizu objavljene su slijedeće knjige: *Prijatelj napuštenih*, br. 1–2 (1975, 21982); *Cvijet s vrhunca*, br. 3 (1975); *Majka Terezija*, br. 4 (1975) (prva knjiga o Majci Tereziji u nas!); *Zov mira*, br. 5 (1975); *U život za druge*, br. 6–7 (1977); *Marija Mazzarello*, br. 8 (1979); *Apostol gubavaca*, br. 9 (1980); *Petnaestogodišnji pobjednik*, br. 10 (1971, 21983).

Mnoge su od ovih knjiga već davno rasprodane a neke su, kao što se vidi iz gornjih navoda, ponovno tiskane.

Budući da program KSC uključuje pokretanje časopisa za katehezu i izdanje stručne katehetske literature, 1979. godine, nakon dugih, ozbiljno i široko pripremanih konzultacija, ovaj Centar pokreće izdavanje katehetsko-pastoralnog časopisa *Kateheza*, koji je okupio oko sebe najveći broj naših kateheta te nekoliko renomiranih stručnjaka s tog područja izvan naših granica. Do sada je u njemu objavljeno više od 300 različitih priloga koje je pisalo više od stotinu autora. To su redovnici koji pripadaju raznim redovničkim zajednicama, svjetovni svećenici, laici, ljudi raznovrsnih struka, ali prvenstveno ljudi s našeg terena.⁵ Pod pokroviteljstvom ovog časopisa a u sklopu KSC pokrenuto je ŠEST nizova publikacija. Tako niz *Orijentacije* – serija katehetsko-znanstvenih knjiga koja na iscrpan i temeljit način obrađuje pojedine probleme s katehetsko-odgojnog područja. Jedina je te naravi u nas. Do sada su objavljene u njoj slijedeće pub-

4. Statut je napisan 29. listopada 1975. godine. Sastoji se od jedanaest točaka koje govore o tome da je KSC „inicijativa koja je izrasla iz prakse“ a svrha mu je „promicati katehetski rad u našoj Crkvi prema smjernicama novih dokumenata Crkve i u duhu omladinskog apostolata sv. Ivana Bosca“. Njegovo je djelovanje usredotočeno na: „izdavanje audiovizuelnih pomagala, tekstova, knjiga, brošura, listova s područja kateheze, stručnih i za šire slojeve kršćanskog puka, prvenstveno za vjersku pouku omladine i obitelji; potiče i organizira pastoralni rad u župama: pohode vjeronaučnim skupinama u župskim zajednicama, seminare, usavršavanje kateheta i sl.“

5. U *Katehezi* je do sada objavljeno svega osam priloga stranih autora. Imajući u vidu da je *Kateheza* objavila 306 različitih priloga, onda je prisutnost stranaca gotovo zanemariva. Rečeno u postocima, svega 2,65.

likacije: J. Colomb, *Kateheza životnih dobi* (1979, 21981); J. Gevaert, *Ljudsko iskustvo i kateheza* (1980); G. Gatti, *Katehetska zadaća obitelji u suvremenoj Crkvi* (1981); F. E. Hoško, *Negdašnji hrvatski katekizmi* (1985), a u pripremi je knjiga E. Albericha, *Kateheza i crkvena praksa*.

Druga biblioteka nosi naslov *Iskustva*. Bavi se pitanjima katehetske prakse. Objavila je tri djela: W. Saris, *Obiteljska priprava prve pričesti* (1980); N. De Martini, *Nova župa zajednica prijatelja* (1982) i T. Ciglar, *Odgajajmo za zvanja* (1984). U pripremi je knjiga V. Kraljevića, *Stazama mladih molitelja* (1985).

U sklopu ovog Centra publicirane su i knjige *homilijetskog* sadržaja, namijenjene prvenstveno župnicima kao materijal za propovijedi kroz svibanj i listopad: J. Jenko, *Marija i suvremeni svijet* (1971); F. Gulešić, *Život po vjeri* (1974); Viator (F. Gulešić!), *Gospa današnjici* (1977); N. Pavičić (priredio), *Marija nada svijeta* (1979); N. Pavičić, *Doživljena vjera* (1980); N. Pavičić, *Kroz Gospinu Hrvatsku* (1981); V. Dermota, *Rast uz majku* (1983).

1983. godine Katehetski salezijanski centar pokreće novu biblioteku. Nazvao ju je *Nadahnuća* a bavi se problematikom redovničkog života, osobito onom koja se izravno odnosi na salezijansku karizmu. Do sada su objavljena slijedeća djela: E. Viganò, *Salezijanska obitelj* (1983); Viganò–Aubry–Schepens, *Duhovno vodstvo* (1983). U pripremi su *Salezijanski duh* i *Don Boscov preventivni sustav*.

Godina mladih (1985) bila je nadahnuće za KSC da pokrene biblioteku koja će prvenstveno, ali na dosta lagan i zanimljiv način, obrađivati pod katehetskim vidom problematiku mladih. Namijenjena je i mladima i njihovim vjeroučiteljima. Smišljena je tako da će se moći prema njoj katehizirati mlade. Nosi naslov: *Problemi mladih*. Već je objavljen prvi broj: *Nemirne godine* (1985). Iza njega ubrzo slijede: *Želim postati netko, Prva ljubav, Vjerovati u 16. godini?*

Budući da je sve veća potražnja za katehetskim pomagalima prigodne naravi, bilo s obzirom na liturgijsku godinu, bilo s obzirom na događanje u krugu župe, KSC pokreće biblioteku koja nosi naslov *Pomagala*. Prvi broj

već je ugledao svjetlo dana. Zove se *Poezija blagdanskog trenutku* (1985). Slijede *Poezija zajedničkoj radosti* i *Pjesme Mariji*.

Izvan gore šest navedenih biblioteka objavljena su u KSC slijedeća djela: A. Auffray, *Stopama učitelja* (1972); M. Corti – N. Vuglec, *Milosni život krštenih* (1972); S. Belaj, *Majka*, zbornik, I. dio (1974); P. Crnjac, *Svi za sve*, I. dio (1975); F. Kralik, *Josip Belović, mladić don Boscove duhovnosti* (1975); S. Belaj, *Odjeci srca i uma* (1977); P. Crnjac, *Svi za sve*, II. dio (1979); S. Belaj, *Bez oca i majke* (1979); S. Belaj, *Majka*, zbornik, II. dio (1981); N. De Martini, *Molitva preobrazba čovjeka i svijeta* (1982, 21983, 31984); *Don Boscov život u stripu I* (1985); *Don Boscov život u stripu II* (1985). U pripremi je *Don Boscov život u stripu III*.

Među aktivnosti KSC spada i izdavanje katehetskih materijala, prvenstveno dijafilmova a kasnije dijapozitiva i S–8 katehetsko-odgojne naravi.

Sve nam ovo da naslutiti da grupa ljudi (četvorica salezijanaca) koji s punim radnim vremenom djeluje u KSC, potpomognuti velikim brojem suradnika, požrtvovno i predano promiču katehetsku djelatnost kod nas. Njihov je rad naišao na oduševljeno prihvaćanje među katehetama, katehisticama i općenito pastoralnim djelatnicima. Svjedok su tome bodrenja, podrška, suradnja i velika potražnja naših usluga.

Važan faktor u svemu ovome jest formiranje specijalne katehetske biblioteke u krugu KSC, koja ima oko 10.000, prvenstveno katehetskih, djela. U Centar pristizhe više od 100 različitih časopisa bilo u zamjenu, bilo zato jer je Centar na njih pretplaćen. Nabrojat ćemo samo one koji se izravno odnose na pastoralno katehetsku, odnosno religiozno odgojnu problematiku:

1. ACTUALIDAD CATEQUETICA
(Secretariado Nacional de Catequesis), Madrid, Španjolska
2. ANTHROPOS
(Publicacion semestral del Instituto superior salesiano de filosofia y educacion), Libreria editorial salesiana, Los Teques, Vene

- zuela
3. AUCA
(Boletín Informativo del Departamento de Audiovisuales del Secretariado Nacional de Catequesis), Conferencia episcopal española, Madrid, Španjolska
  4. Bilten PAK (Bilten Pastoralne kulture) (= sredstvo priopćavanja PAK), Rijeka
  5. BOGOSLOVSKA SMOTRA
(Ephemerides theologicae zagrebienses), Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, Zagreb
  6. CATÉCHÈSE
(Revue trimestrielle de pastorale catéchétique publiée sous le patronage de la Commission nationale de l'Enseignement religieux, avec le concours de l'Institut Supérieur de Pastorale catéchétique), Pariz, Francuska
  7. CATECHESI, problemi e prospettive
(Strumento di lavoro per l'evangelizzazione e la catechesi e per l'insegnamento della religione nella scuola), Torino, Italija
  8. CATECHISTI PARROCCHIALI
(Rivista di formazione e di metodologia per i catechisti), Rim, Italija
  9. CHRISTLICH PÄDAGOGISCHE BLÄTTER
(Zeitschrift für den katechetischen Dienst), Beč, Austrija
  10. COLLECTANEA THEOLOGICA
(Organ poljskih teologa), Varšava, Poljska
  11. CONCILIUM
(Rivista internazionale di teologia), Brescia, Italija
  12. CROISSANCE DE L'EGLISE
(édité par le Service nationale du Catechumenat), Pariz, Francuska
  13. CRKVA U SVIJETU
Split
  14. DA MIHI ANIMAS
(Rivista per la pastorale giovanile), Rim, Italija
  15. DIMENSIONI NUOVE
Torino, Italija
  16. DOSSIER CATECHISTA
(Strumento per la formazione personale e di gruppo), Leumann (TO), Italija
  17. DIENST AM WORT
(Gedanken zur Sonntagspredigt), Stuttgart, Njemačka
  18. DKV Materialbrief GEMEINDEKATECHESE
München, Njemačka
  19. DKV Unterwegs
(Mitteilungsblatt des Deutschen Katecheten-Verreins e.V.), München, Njemačka
  20. EVANGELIZZARE
(Mensile per animatori di catechesi), Bologna, Italija
  21. GOTTES WORT im Kirchenjahr
Würzburg, Njemačka
  22. HERDER KORRESPONDENZ
(Monatshefte für Gesellschaft und Religion), Freiburg i. Br., Njemačka
  23. INITIALES
(pour une catéchèse des adolescents à partir de 13 ans), Pariz, Francuska
  24. INTERCOM
(published by the Catholic Communications Institute of Ireland for priests and religious), Dublin, Irska
  25. JUKIĆ
Sarajevo
  26. KATECHETA
(Dwumiesięcznik poświęcony zagadnieniom nauczania religii), Poznan, Poljska
  27. KATECHETISCHE BLÄTTER
(Zeitschrift für Religionsunterricht, Gemeindegemeinschaft, Kirchliche Jugendarbeit), München, Njemačka
  28. LIVING LIGHT
(Official publication of the Department of Education of the United States Catholic Conference), Washington—New York, SAD
  29. LUMEN VITAE
(Revue internationale de la formation religieuse), Bruxelles, Belgija
  30. MARULIĆ
(Hrvatska književna revija; Časopis za književnost i kulturu), Zagreb
  31. NOTE DI PASTORALE GIOVANILE
(Mensile del centro salesiano pastorale giovanile), Rim—Leumann(To), Italija
  32. NOVA ET VETERA
(Revija za filozofsko-teološke i srodne discipline), Sarajevo

33. OBNOVLJENI ŽIVOT
(Dvomjesečnik za religioznu kulturu), Zagreb
34. ORIENTAMENTI PEDAGOGICI
(Rivista internazionale di scienze dell'educazione), Rim
35. PRAXIS
(Katechetisches Arbeitsblatt), Schachen, Švicarska
36. DER PREDIGER UND KATECHET
(Praktische katholische Zeitschrift für die Verkündigung des Glaubens), München, Njemačka
37. RASSEGNA DELLE RIVISTE
(Schede di attualità catechetica), Rim, Italija
38. RECHERCHES
(Conscience chretienne et handicap), Pariz, Francuska
39. RELIGIONE E SCUOLA
(Mensile per l'animazione culturale e la ricerca religiosa), Brescia, Italija
40. RELIGIONSPÄDAGOGISCHE BEITRÄGE
(Zeitschrift der Arbeitsgemeinschaft Katholischer Katechetik-Dozenten (AKK), Kaarst, Njemačka
41. RHS – RELIGIONSUNTERRICHT AN HÖHEREN SCHULEN
(Zeitschrift des Bundesverbandes der katholischen Religionslehrer an Gymnasien e.V.), Düsseldorf, Njemačka
42. RELIGIOUS EDUCATION
(The Journal of the Religious Education Association and the Association of Professors and Researchers in Religious Education), Durham, NC, SAD
43. RELIGIOUS EDUCATION
(Journal of the Christian Education Movement), Johannesburg, Južnoafrička Repub.
44. REVISTA DE CATEQUESE
(Publicação Trimestral de Pastoral Catequética; Uma revista para: – Catequese nas Comunidades – Educação religiosa nas Escolas – Atividades eclesiais da Juventude), Sao Paulo, Brazil
45. REVISTA DE PASTORAL JUVENIL
(Publicación mensual excepto julio, agosto y septiembre Departamento de Pastoral del I.C.C.E.), Madrid, Španjolska
46. RICERCHE STORICHE SALESIANE
(Rivista semestrale di storia religiosa e civile), Rim, Italija
47. RIVISTA DI SCIENZE DELL'EDUCAZIONE
(Pubblicazione quadrimestrale a cura della Pontificia Facoltà di Scienze dell'Educazione, „Auxilium” di Roma), Rim, Italija
48. SLUŽBA BOŽJA
(Liturgijsko-pastoralna revija), Makarska
49. SVESCI
Communio, Zagreb
50. TEOLOGIA Y CATEQUESIS
(Instituto superior de ciencias religiosas y catequética), Madrid, Španjolska
51. THEMEN DER PRAKTISCHEN THEOLOGIA – TEOLOGIA PRACTICA
München, Njemačka
52. THEOLOGIE DER GEGENWART
(Die vierteljährlich erscheinende Zeitschrift dient der internationalen wissenschaftlichen Information über den aktuellen Stand der Theologie), München–Hennef/Sieg. – Münster, Njemačka
53. VIA, VERITA' E VITA
(Rivista di pastorale catechistica), Rim, Italija
54. WORD IN LIFE
(Journal of Religious Education), Sydney, Australija
55. ZEITSCHRIFTEN – INHALTSDIENST THEOLOGIE
(Indices theologici, Universitätsbibliothek Tübingen, Theologische Abteilung), Tübingen, Njemačka

Na koncu ovog letimičnog prikaza Katehetskog salezijanskog centra (KSC) i njegove izdavačke djelatnosti, bez navođenja vanjskih aktivnosti njegovih članova, možemo zaključiti da je on našao „svoje” mjesto u sklopu krajevne Crkve. Njegova će aktivnost, s Božjom pomoću, rasti i nadalje, kao što je to bilo i do sada. Razlog toj nadi jest konstatacija da je sve više onih koji s velikim zanimanjem i svesrdnom podrškom prate njegov rast i zalaganje na katehetskom području.

To je najbolja čestitka koju si prigodom desetogodišnjice postojanja može zaželjeti potvrat ove vrste.